

HELENA WAYNE (red.): The Story of a Marriage. The Letters of Bronislaw Malinowski and Elsie Masson. Vol. I-II. London: Routledge 1995. 196 og 261 sider, ISBN 0-415-11758-5 og ISBN 0-415-11759-3 hardback, pris pr. stk. £ 40. ISBN 0-415-12076-4 og ISBN 0-415-12077-2 paperback, pris pr. stk. £ 13.99.

Elsie Masson var Malinowskis første kone, som han traf i 1916 i Melbourne, hvor hendes far var professor ved universitetet. Malinowski opholdt sig i en længere periode i Australien efter sine første to ekspeditioner til New Guinea. Elsie var under uddannelse til sygeplejerske. Foruden hendes røde hår og grønne øjne gjorde hun indtryk på ham ved året før at have udgivet en bog om et ophold i det nordlige Australien. Han arbejdede med sit etnografiske materiale, og inden længe var hun inddraget som manuskriptlæser og kommentator. I det næste år, hvor de indledte et forhold, var hun dybt engageret i hans arbejde med udkast til de store monografier, han senere udgav. Under hans andet feltarbejde på Trobrianderne 1917-18 var hun den E.R.M. i dagbogen, som han under sygdom, depressioner og hjemve viede sin hengivenhed. Gennem feltarbejdets mange frustrationer holdt han sig igang ved at anse sit arbejde som tilegnet hende. Efter hans tilbagevenden til Australien blev de gift i 1919 og rejste året efter til Europa. I 1926 blev hun ramt af sklerose og gradvist invalideret. Hun døde i 1935, samme år som Malinowskis sidste bog *Coral Gardens and Their Magic*, der er dediceret til hende, udkom. Det har altid undret mig, at Malinowski ligesom en anden polak, Joseph Conrad, mestrede det engelske sprog så fremragende. Nu forstår man, at han skyldte Elsie Masson en væsentlig del af æren.

Det er deres yngste datter, der har fundet deres brevvæksling og nu udgivet den. Hun har skrevet en kort indledning og forbundet brevudvalget med forklarende afsnit. Når korrespondensen er så omfattende, skyldes det den delte livsførelse, familien opretholdt store dele af året efter Malinowskis ansættelse ved London School of Economics i 1924. Mens hun og børnene levede i deres villa i Sydtyrol, opholdt han sig i London under semestrene. Desuden foretog han længere rejser til Amerika og Afrika. Gennem størstedelen af deres ægteskab var de således adskilt.

Der er flere fortællinger at læse i disse bind. En af dem handler om en kvinde, der, som Malinowski skrev i sin dagbog, havde „skatte at give og en mirakuløs styrke til at forlade synder“. Han havde behov for begge dele. Selvom de begge følte sig som moderne, fritrænkende mennesker var det endnu en tid, hvor en kvinde opgav sin egen karriere og viede sit liv til mand og børn. Og Malinowski var en mand med stort behov for hengivenhed, men også med en egoistisk tilbøjelighed til at unddrage sig samlivet og til at forfølge sine store ambitioner (og formentlig nogle ægteskabelige sidespring). Han havde en stærk moderbinding, som han overførte på Elsie, men kunne endvære samværet i perioder, der blev længere efterhånden som hans karriere udviklede sig.

Antropologisk er det første bind, som dækker Trobriand-feltarbejdet, det mest interessante. Fordi han her henvender sig til en anden, er brevene mange steder mere oplysende om Malinowskis erfaringer, indtryk og planer i felten end dagbogens mere private udgydelser. Endnu mere afslørende fremstår hans instrumentelle forhold til „niggerne“, der pumpes for etnografiske data, hvis tilgængelighed ofte afhænger af den lokale efterspørgsel på tobak. Når hans helbred og humør er dårligt, eller hans efterforskninger afspores af mangel på „gode“ informanter, eller de indfødtes vilje til at samarbejde, bryder hadet ud gennem en almen underliggende modvilje. Det er ikke behagelig læsning, og Malinowskis omdømme som menneske vil nok lide yderligere overlaster efter denne udgivelse. Alligevel må man også kunne skelne personen fra forskeren, og brevene giver et godt indblik i de faglige metoder, han forfulgte for at komplettere et materiale, der i de næste mange år stod som den mest omfattende etnografi af noget folk.

I andet bind følger vi hans strid for at få udgivet de bøger, der skulle give ham et navn og supplere hans indtægter, for at få ansættelse og udbygge sin internationale position – samtidig med bekymringer over hendes sygdom og søgen efter effektive behandlinger. Brevene er ofte mere knappe, men belyser spredt hans venskaber og rivalisering med kolleger, hans kamp for at etablere den funktionalistiske skole og hans manøvrer for at sikre antropologien tilskud fra Rockefeller-fonden. En professionel antropolog kan nikke genkendende til mangt og meget. Jeg trøstes af følgende fra januar 1929: „The

first lecture went off fairly well, but my audience has shrunk to 6 students!"

Hvis disse bind var udkommet før dagbogen (1967), ville de have været en sensation. Nu vil de indtage en rolle som supplerende til denne, og er hvad angår Trobriand-opholdet meget mere læseværdige. Deres faghistoriske værdi er stor og de bør findes på ethvert antropologisk fagbibliotek.

*John Liep
Institut for Antropologi
Københavns Universitet*